

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. VI. Solvuntur objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

Belarminum dicere, libros Hypognosticon non videri esse S. Augustini; cum non videantur habere phrasin hujus S. Doctoris, nec ab antiquis sub hoc nomine citentur: attamen & ipse Belarminus fateatur, eos esse eruditos, ac utiles: utque videretur Arriagæ tract. de grat. disp. 38. sec. 2. n. 11. sunt ex S. Augustini sententiis confecti: atque à S. Thoma & Scholasticis, tanquam libri S. Augustini citantur. Si tamen hujus libri autoritas non sit gravis tibi videatur, sufficient textus ex aliis indubitatis libris S. Augustini allati.

88. Prob. conclus. 3. ratione. Voluntas in quovis casu determinato est libera ad peccandum, & non peccandum: ergo etiam est libera ad opus moraliter bonum, in ordine naturali faciendum, & non faciendum. ant. probatum est num. 83. prob. conf. sæpe voluntas non potest non peccare, nisi eliciendo opus, saltem naturale moraliter bonum, quando scilicet peccatum staret in omissione actionis bonæ, e. g. elemosinæ dandæ pauperi extreme indigenti, vel exercendæ obedientiæ, aut auxilii præstandi parentibus: ergo, si voluntas in tali casu est libera ad vitandum viribus suis peccatum, debet etiam esse libera, seu potens iisdem viribus ad operandum bene.

Nec dicas 1. in tali casu voluntatem operaturam, tantum ex motivo indifferente: cur enim non possit operari ex motivo misericordiæ naturalis, obedientiæ, aut pietatis, quæ motiva sunt naturæ maximè conformia? Nec dicas 2. hominem talem semper bene operaturum ex auxilio gratiæ supernæ, quod DEUS tunc conferat: nam quomodo probabitur, homini cuique etiam infideli, operanti ex motivo purè naturaliter honesto, semper adesse auxilium supernum, & actum elici supernaturalem, & fortè de congruo meritorium? Nec dicas 3. ex nostra sententia sequi, quod voluntas, viribus propriis, possit facere omnia bona; nam id nullo modo sequitur; neque enim potest, saltem moraliter, vitare omnia peccata, de qua re inferius.

ARTICULUS VI.

Solvuntur Objectiones.

89. **O**B. 1. Concilium Araucanum II. can. 22. ait: *Nemo habet de suo, nisi mendacium, & peccatum*: ergo solum arbitrium non potest moraliter bene agere, etiam tantum in ordine naturali. Confir. Idem Concilium can. 20. ait: *Multa in homine bona sunt, quæ non facit homo: nulla verò facit homo bona, quæ non DEUS præstet, ut faciat homo*: ergo. Resp. neg. conf. Concilium debet explicari de actionibus eliciendis in ordine ad supernam beatitudinem, in quo ordine non potest solum arbitrium habere actum meritorium sine gratia; sed tantum potest habere peccatum, per quod excidat beatitudine.

Vel intelligendum est Concilium de actionibus, quæ potius adscribuntur libero arbitrio quam DEO. Ubi noto, quod actus mali soli sint, quorum causa non potest esse DEUS, adeoque illos solos dicitur liberum arbitrium habere

de suo: at verò actum, etiam naturaliter tantum bonorum, auctor est DEUS; unde istos liberum arbitrium non habet de suo, sed à DEO; non quidem per auxilia ordinis supernaturalis; & sic S. Thomas. in 2. dist. 28. q. 1. a. 1. ad 3. respondet in ordine ad textum S. Augustini ad Bonifacium Papam: *Non potest homo aliquid bonum velle, nisi juretur à DEO, qui malum velle non potest*: ait enim: *DEUS non tantum jubet nos ad bene agendum per habitum gratiæ, sed etiam interius operando in ipsa voluntate, sicut in qualibet re operatur, etiam exterius occasiones, & auxilia præbendo, ad bene agendum, & sine his omnibus nullus bene facere potest Vel dicendum, quod Augustinus intelligit de bono meritorio. Ut autem Augustinus, ita etiam Concilium hoc (quod Decisiones has ut plurimum ex Augustino desumpsit) est intelligendum. Eadem hæc responsio servit ad confirmationem &c.*

90. Ob 2. S. Augustinus variis locis nobis oppositum docet, sic ait ep. 107. ad Vitalem. *Itaque aliquos eorum, per quos amplius decipere affectat diabolus sunt habere nonnulla velut operæ bona, in quibus laudantur, per quasque gentes, præcipueque in gente Romana, qui præclare, gloriosissimeque vixerunt. Sed quoniam, sicut verissima Scriptura dicit: omne, quod non est ex fide, peccatum est: & sine fide impossibile est utique placere DEO, non hominibus, nihil sic agit hic princeps, quam, ut non credatur in DEUM, nec ad mediatorum, à quo solvantur opera ejus, credendo veniantur. & l. 3. contra duas epist. Pelagianorum c. 8. Liberum arbitrium captivatum, non nisi ad peccatum valet: ad iustitiam verò, nisi divinius liberatum, adjutumque, non valet. & de spiritu & litera. c. 3. Neque liberum arbitrium quidquam, nisi ad peccandum valet, si lateat veritatis via. & sermone 13. de verbis Apostoli. c. 10. Nisi ille regat, cadis, nisi ille regat, jaces. & c. 11. Prorsus, si defuerit adjutorium DEI, nihil boni agere poteris. Atque quidem illo non adjuvante, libera voluntate; sed male. Plura similia vide apud Suarez l. 1. de gratia c. 19. num. 9.*

Resp. Quod Augustinus non neget omnia moraliter bona, in ordine naturæ possibilia libero absque gratia clarum est ex ejus textibus citatis num. 87. Unde textus similes debent ita explicari, ut non aliis ejusdem S. Doctoris dictis contradicant, & vel debent non amplissime, quasi omnes prorsus actiones complecterentur, accipi, vel debent non in sensu strictissimo exponi. Plures expositiones refert Suárez l. 1. de gratia. c. 21.

91. Prima expositio est Soti, Vegæ, Ruardi, & aliorum, dicentium, actiones liberi arbitrii absque gratia vocari peccata, non strictè talia, sed tantum in hoc sensu, quod non sint actiones bonæ, bonitate verè Christiana, ut idem significet peccatum, quod opus non bonum. Et fors posset videri S. Augustinus huic opinioni favere, dum præfatione in psalmum 31. sub finem ait: *Impius est: etsi bona videatur facere, tamen, quia facit sine fide, nec bona vocanda sunt*: & l. 4. contra Julianum c. 3. Si ergo ad consequendam veram beatitudinem, quam nobis immortalem fides, quæ in Christo est vera, promittit, nihil prosunt homini virtutes, nullo modo veræ possunt esse virtutes: & eodem capite sub finem: *Scito nos illud bo-*

num hominum dicere, illam voluntatem bonam, illud opus bonum, sine DEI gratia, quæ datur per unum mediatorem DEI, & hominum, nemini posse conferri, per quod solum homo potest ad æternum DEI donum, regnumque perducitur.

Altera expositio est aliorum, volentium, S. Augustinum dicere eas actiones peccaminosas, denominatione detumpta à majori parte: sic dicimus aliquando de homine vitioso, eum nihil boni facere, intelligendo tantum, eum ut plurimum nil boni facere vel maximam partem actionum ejus esse malam: quasi S. Augustinus diceret, raro liberum arbitrium, sine gratia DEI adjuvante, facere opus bonum, & omnia ferme esse mala. Habet hæc expositio etiam fundamentum aliquod in S. Augustino l. de spiritu, & littera. c. 27. in fine ubi S. Doctor sic scribit: Si autem hi, qui naturaliter, quæ legis sunt, faciunt, nondum sunt habendi in numero eorum, quos Christi justificat gratia, sed in eorum potius, quorum etiam impiorum, nec DEUM verum veraciter, justique colentium, quedam tamen facta, vel legimus, vel novimus, vel audimus, quæ secundum justitiam regulam, non solum vituperare non possumus, verum etiam meritò, recteque laudamus: quanquam, si discutatur, quo fine fiant, vix inventiuntur, quæ justitia debitam laudem, defensionemve mereantur. Ubi nota particulam vix, quæ indicat esse rarum, non tamen nullum, in impio, vel infideli, opus moraliter honestum; alias enim ea particula frustra esset apposita.

92. Tertia expositio est eorum, qui dicunt, S. Augustinum (quod etiam de aliis Patribus, quandoque apparenter contrariis, tenendum) loqui juxta subjectam materiam, & errorem, quem impugnat, nempe hæresin Pelagianorum. Hi dicebant, arbitrium sine gratia valere ad duo, scilicet ad bene agendum salutariter, & merito-riè æternæ vitæ, & simul ad peccandum. Prius negat S. Augustinus, & hoc secundum tantum illis concedit: de aliis autem bonis operibus, de quibus non erat questio inter ipsum, & illos hæreticos, ibi abstrahit: alibi tamen alia opera bona, sed non salutaria admittit, ut patet ex n. 87.

Quarta expositio apud de Rhodes disp. 2. de gratia. q. 1. sect. 4. §. 3. est illorum, qui asserunt, SS. Patres, & etiam S. Augustinum, tantum velle dicere, quod liberum arbitrium non habeat potentiam ad bonum, nisi debilem, quæ quasi nulla reputetur; cum non possit facere bona quævis difficilia, sed tantum faciliora, & pauca: saltem loquendo de potentia moraliter tali: cum tamen contra possit facere simpliciter quævis peccata.

Quinta expositio est apud Arriagam tr. de grat. disp. 38. sec. 4. n. 33. §. Tertio. quæ asserit, SS. Patres per similes modos loquendi tantum velle docere, quod omnia opera nostra bona sint adscribenda DEO, mala verò nobis, seu libero arbitrio nostro: hinc locutiones illas Patrum, quibus dicunt, arbitrium nostrum liberum nihil boni operari, tantum intelligendas esse de actionibus illis, quæ magis adscribuntur libero arbitrio quàm DEO juxta dictam. 89. hæ enim non sunt bonæ; nam eo ipso si bonæ essent, magis DEO quàm nobis adscribendæ essent.

93. Juxta has expositiones debent explicari textus SS. Patrum & Conciliorum, ne sibi ipsis,

aut aliis, videantur oppositi, & aliqua ex his expositionibus semper quadrabit, si non omnes; nam, quod spectat ad textus in objectione positos, is omnes hæc expositiones quadrant. Quare in forma concessis textibus nega conf. & subijunge aliquam expositionem. Addo tantum, quod, quando S. Prosper contra Collatorem. c. 27. ait, virtutes infidelium esse diabolicas, non velit dicere, eas, vel actiones earum, semper per se peccaminosas esse (nam c. 28. ait de infidelibus, quod Multi eorum sint justitia, temperantia, continentia, & benevolentia sectatores, quæ omnia non frustra quidem & inutiliter habent, multumque ex eis in hac vita honoris, & gloriæ, consequuntur. ad illam tamen beatarum virtutum non pertinent veritatem: hoc est, non conducunt ad æternam beatitudinem) sed tantum velit, dicere, malos sæpe occasione illorum bonorum sumere occasionem superbiæ, atque peccati. vide Arriagam tract. de grat. disp. 38. sec. 2. sub sect. 1. n. 11.

ARTICULUS VII.

An sine gratia supernaturali possit elici amor DEI super omnia.

94. Certum est, non posse absque gratia elici amorem DEI justificativum; hic enim, cum supernaturalis necessariò esse debeat, absque ejusdem ordinis gratia haberi non potest. Unde tantum quaeritur, an haberi possit talis actus, moraliter, & naturaliter bonus, quo homo præferat amando DEUM omnibus aliis, etiam sibi ipsi, & quidem, an haberi possit talis actus in statu naturæ lap sæ; nam facilius utique habitus fuisset in statu naturæ integræ. Præcinditur etiam à circumstantiis, difficultatem hujus actus valde augmentibus, quales essent, e. g. tentationes graves, incitantes ad non amandum DEUM, vel ad amandas creaturas contra legem DEI.

95. Dico. Absque gratia supernaturali potest elici talis actus amoris DEI super omnia. Ita Doctor Subtilis in 3. disp. 27. q. unica. §. Ipsi igitur. item Molina in Concordia. q. 14. art. 13. disp. 14. præcipue membro tertio, §. Duo quædam colligere. Suarez l. 1. de grat. c. 35. n. 21. qui licet prius dicat, hominem id non posse ex suis viribus, tandem tamen num. modo cit. expresse dicit, auxilium, ad talem actum homini necessarium, deberè tantum esse ordinis naturalis. Arriaga disp. 39. de gratia sec. 5. n. 15. Almainus, Bannez, Canus, Sotus & alii Thomistæ, ac nostri ab Arriaga citati. Plures etiam citat, eorumque verba adducit Theodorus Eleutherius. l. 4. histor. de auxiliis. c. 11. De mente S. Thomæ agemus inferius.

96. Probatur conclusio argumento Scoti, qui loco citato sic ait: Recta ratio... dicit, solum summum bonum infinitum esse summe diligendum, & per consequens voluntas hoc potest ex puris naturalibus; nihil enim potest intellectus recte dicere, in quod dictatum non possit voluntas naturalis naturaliter tendere. Confirm. 1. ex Arriaga. Non repugnat, ut cum concursu ordinario DEI, & aliarum causarum, aliquis cognoscat DEUM cognitione inter abstractivas valde clara, seu intensa, adeo-